

Inserati se sprejemajo in velja trislojna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Kršćanstvo pa delo.

II.

Sveti Pavel je opravljal telesno delo, da bi pokazal tedanjemu svetu, ki je tako delo zaničeval, da ono človeka nikakor ne onečaščuje, marveč povzdiguje k pravemu idealnemu življenju. Njega so posnemali v prvih stoletjih škofje, duhovni in drugi zelo omikani možje. „Kdo nama povrne — piše Gregor Nazijanski svojemu prijatelju Baziliju — one dni, ko sva od jutra do večera skupno delala, ko sva drva kiala, kamenje klepala, drevje sadila in polivala, ko sva vlačila težki kimpéz, od katerega so nama dolgo ostajali žulji na rokah.“

Na vzhodu so se duhovni splošno pečali z rokodelstvom in poljedelstvom, na zapadu so to zapovedovali še celo zbori. Sv. Pavlin Nolanski je, kakor piše sv. Gregor Veliki, sam obdeloval svoj vrt in učeni sv. Hilarij Arleški si je z ročnim delom pridobival toliko, da je s tem še revnim pomagal. Zlasti frankovska duhovščina je s svojim zgledom ljudstvo za delo vnela.

Ko je za Konstantina krščanstvo postalo državno veroizpovedanje, se je vrnil tudi egoizem, sebičnost, oduševanje, lenoba. Državna ustava in pravno življenje, družinske razmere, literatura in gledišče, sploh vse javno in društveno življenje imelo je popoln paganski značaj, kateremu se je cerkev brezuspešno ustavljala. Vsi cerkveni očetje so se borili zoper paganske običaje, lakomnost, suženjstvo, zatiranje ubožcev, nenravstvenost v družinskem življenju. Zlasti se odlikujeta sv. Bazilij in sv. Janez Zlatousti na vzhodu, na zapadu pa sv. Ambrož,

ki je zatega delj v najboljših letih klonil duhom, pomoči le od posebne milosti božje pričakujoč, in sv. Avguštin, ki toži, da je tadanje hlepenje po vživanju bilo za krščansko družbo veliko nevarnejše od prejšnjih mučeniških orodij.

Kdor je hotel krščanski živeti, moral se je odtegniti družbi in tako so nastali samo stani, v katerih so se nežne device in ognjevitni mladeniči urili v heroičnih krepostih, v molitvi in pokori. Med spokornimi deli je bilo v prvej vrsti delo z rokami, katero zaničevano med svetom je dobilo svojo čast v samoti. To nam pričajo sv. Anton in Pahomij, red sv. Bazilija in sv. Benedikta.

S tem, da se je po uku krščanskem delo povzdignilo v občen zakon in da smo vsi bratje med soboj, je bilo suženjstvo odpravljeno v principu, a v dejanji se nij moglo odpraviti, ker je vse pravno življenje slonelo na pravu močnejega in ker se društvo zaradi npravstvene spridenosti nij moglo vspeti do pravega socialnega življenja. Tudi nij bilo srednjega stanu, ne rokodelcev, ne kmetov in tudi ne prave velike industrije, bilo je samo peščica gospodov in ogromno število sužnjev; tedaj je tudi v gospodarstvenem oziru manjkalo prave podlage za premembo, za odpravo suženjstva.

Navadno se misli, da je s Konstantinom tadanji svet postal krščanski; a to ni res. Le malo je bilo pravih kristjanov, a kolikor jih je bilo, svetili so z zgledom vseh krščanskih čednosti. Velika večina je pa tavalala med resnico in zmoto. Cesarjem se je kakor za paganstva po božje čestitalo. Na cesarsko povelje se je v krščanskih cerkvah in paganskih tempeljih isti dan in v isti namen opravljal

prošnja ali zahvalna služba božja; Jupiter in Kristus sta imela vedno jednako veljavo. Po zgledu višjih je tudi navadno ljudstvo po svojih nazorih strinjalo krščanstvo s paganstvom, kar se posebno razvidi iz navade, krst še le na smrtnej postelji sprejemati. Ta polovičarski v sebičnost in sladnostno vživanje zaptopljeni rod nij bil zaradi svoje vnevarnosti sprejemljiv za vzvišene vzore in zategadelj ga je odplul hudournik občnega preseljevanja.

Vse drugač je bilo pa pri ljudstvih, ki so zdaj stopila v okrog krščanskega življenja. Ona so bila priprosta v potrebah in običajih in mrzela se jim je samopašnost rimska. Državno, pravno, socialno in gospodarstveno življenje je bilo pri njih še popolno nerazvito in Cerkev s svojimi uki in zapovedmi nij tedaj stala nasprot dovršenim in sovražnim razmeram kot pri Rimljanih; marveč je mogla vsemu razvijanju določiti podlago, smer in namen. Pod vplivom cerkvenim po naukih in zapovedih krščanskih se je razvilo delo v vsej veličastnosti in čistoti, kakor ga svetovna zgodovina ni ne prej ne slej videla.

Se ve, ako hočemo srednji vek prav prepoznati, se ne smemo zaganjati v nekatere mračne prikszni iz časov, ko je krščanstvo še hud boj borilo z naravno surovostjo s paganskimi navadami in običaji, ampak ozirati se moramo v dobo, ko je krščanski duh že ljudstva prešinil, ko je seme že cvet in sad prinašalo. Ta doba se je začela po križarskih vojskah in okol polovice dvanajstega veka ter je trpela do konca srednjega veka. In kaj vidimo tu?

Suženjstvo je bilo odpravljeno, delo se je delilo in nastali so razni delavski stanovi,

Šest vprašanj o posvečevanju nedelj in praznikov.

Spisal

P. E. H. O. S. B.

(Dalje.)

VIII.

Dostokrat ta ali oni skuša onesvečevanje nedelj in praznikov izgovarjati z besedami:

„Drugi, celo učeni ljudje delajo, kar jaz delam, ako celo uradniki in županje v nedeljo in praznik ukazujejo delati reči, katere še nikakor niso potrebne, potem tudi zame to ni greh?“

A jaz vprašam: Ali Bog, naš večni sodnik, isto tako sodi? Ali je mar naš presveti odrešenik in so njegovi aposteljni mar dejali: „Delaj tako, kakor dela večina ljudi, kakor omikani delajo?“ Ravno nasprotno. Svarilo se nas je celo ne ravnati se po tej večini ljudi, koja hodi po širokem potu pogube zaničevajoč božje in cerkvene zapovedi. Ravnajmo se po onih, ki spoštujejo božje in cerkvene zapovedi hodeči po trnjevi poti v nebo.

V. V kaki razmeri je državna moč

o posvečevanju nedelj in praznikov? Kako se resnično dan danes v nekaterih deželah praznujejo taki dnevi?

Od sikhob, odkar je bila kristijanska vera tudi od svetovnih vladarjev pripoznana, so ti ves svoj vpliv v to porabljevali, da se posvečevanje nedelj in praznikov po božjej zapovedi vsestransko popolnem spolnjuje.

Cesar Konstantin naredil je iz te cerkvene zapovedi državno postavu. Cesar Valentinian I. prepovedal je bil sodnijske obravnave že v soboto (gotovo radi tega, da bi jih sobotna sodnijska obravnava preveč ne vznemirila ter jih pri opravljevanju svojih cerkvenih dolžnost v nedeljo ne motila) tudi je bil prepovedal vsem uradnikom proti kakšnemu kristijanu v nedeljo kaj podjetj. — Cesar Teodozij Veliki uvel je vnovič že pozabljeni zakon, vsled katerega ni bilo v nedeljo nikako javno kazališče dovoljeno. — Cesar Karol Veliki naložil je bil onemu globo, kateri je v nedeljo, bodi si na kateri koli način razsajal. — In, kralj Suseški (na Angležkem) izdal je bil zakon, po katerem je bil suženj, kateremu je njega gospodar v nedeljo ali praznik velel kakšno delo

opraviti, prost, a prosti ljudje, onesvečujoči nedelje ali praznike prodani so bili v sužnost.

In tudi v novejših časih uvele so se skoraj v vseh državah postave zaradi dostojnega posvečevanja nedelj in praznikov.

Tako n. pr. je dolenja Avstrijska deželna vlada z ukazom od 22. februarja 1854 l. z dovoljenjem visokega ministerstva izdala zakon gledé posvečevanja nedelj in praznikov, kateri zakon so z malimi neznatnimi preuredbami skoraj vse druge dežele sprejele. V tem ukazu veli se mej drugim.

Posvečevanje nedelj in praznikov zahteva:

a) Prekršenja ali popolno ustavljanje javnega trgovanja.

b) Ustavljanje vseh ropotnih in drugih v oko padajočih poslov, potem delovanje po strijajih in drugih delovcih.

c) Ustavljanje ali prekršenje javnih veselice.

d) Opuščenje vseh v oko padajočih, s posvečevanjem nedelj in praznikov v nikakeršni zvezi stoječih ali božjo službo celo žalujočih opravil.

In celo po § 13 zakona od 25. majnika 1868 (drž. zak. št. 49) je prepovedeno in kazni vredno motenje nedeljskega in prazni-

umetnost se je povzdignila na najvišjo stopinjo in vsak delavec je imel pravo na dohodek svojega dela. Občno blagostanje vseh stanov je znak te dobe.

In kako je vse to nastalo? Vvod v to dobo je trajal sicer dolga stoletja, a njega zgodovina se da označiti v malih besedah. Po občnem preseljevanji so samostani in škofovski sedeži postali središča vsej omiki. Kjerkoli so se menihi naselili, spremenila sta se puščava in močvirje v zemeljski raj; menihi so podučevali ljudstva v veri, podučevali v polje- in rokodelstvu. Cerkvena središča so bila središča tudi gospodarstvu in prometu. Vsak zgodovinar mora priznavati, da je poljedelstvo, umeteljno prednost in promet najneposrednejše pospeševala Cerkev, da je cela stoletja izviral ves gospodarstveni napredek iz škofij in samostanov, po katerih so se ustanovila tudi mesta, in da se vse, s čemur se še sedanost v resnici odlikuje, mora izvajati iz delavnosti cerkvene.

Fevdsno plemstvo, ki je svoje podložne zatiralo kot sužnje in svoj namen videlo skoro le v roparskem viteštvu, se je po križarskih vojskah spremenilo v pravo plemstvo, podpirajoče po moči cerkveno prizadevanje. Zemljiščna lastnina je bila večinoma v rokah podložnih in grajščak je imel pri njej samo neko služno in obrestno pravo; zemljišča grajščinskih podložnih so bila, ravno tako kakor svobodno-kmetska, samostojna posestva. Še le po vplivu tako zvane verske reformacije se je, kakor pravi sloveči zgodovinar Janssen, v mnogih krajih vvelo zopetno hlapčevsko telesno podložništvo. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani 30. junija.

Avstrijske dežele.

Red železne kroge I. vrste so dobili ministri: grof Falkenhayn, dr. Pržak in baron Konrad pl. Eybesfeld. — Baron Konrad praznuje ravno sedaj štiridesetletnico svojega službovanja, ki je gotovo v zavezi z odlikovanjem.

Avstrijski narodnostni klub je imel občni zbor na Dunaji 23. junija. Na

škega posvečevanja, če kdo „v nedeljo meji službo božjo katere koli državno priznane vere, brez sosebne nujnosti hlapčevska ali javna posla opravlja“.

Kako se pa dandanes posvečujejo nedelje in prazniki na Angleškem, v Irlandiji in severni Ameriki? Uže 16 let na Angleškem živeči mož poroča pisatelju teh vrstic sledeče: V nedeljo so tukaj zaprte vse prodajalnice in delalnice; isto tako so tudi gostilne odprte le od 1—3 ure popoldne in od 6—11 ure zvečer. Železnice ne vozijo v ta dan. Ravno to pripoveduje nek drug potovalec v „Vateterlandu“ št. 258 in 259. l. 1879. V Edinburgu na Škotskem celó konjske železnice v tak dan ne vozijo. V nedeljo se na Škotskem tudi ptujci ne sprejmo, ter se celi dan nič ne bere nego sv. pismo. V celej vélikej Britaniji se požarobranci v tak dan ne vadijo, in vendar so ondotne požarne straže naj boljše na svetu.

V 19. dan majniku 1867 v nedeljo bila sta dva angleška princa v Parizu. Njima na čast prirodilo se je veliko vozenje za stavo. Ker so pa na Angleškem take voselice prepovedane, poprosila sta princa kraljico za dovoljenje se voženja vdeležiti; a ona jima — prepove! (Dalje prih.)

dnevnem redu je bilo najprej poročilo o delavnosti odstopivšega gospodarstvenega sveta v preteklem letu. Potem so volili predsednika, namestovalca in opravilne svetovalce. V prvomestnika je bil voljen J. S. Skrejšovský v namestovalca Balik. Sklenili so peticijo poslati do dunajskega mestnega občinskega sveta, da se narede na dunajskih mestnih šolah vzoredni razredi za otroke, ki ne znajo nemški. Zadnja točka dnevnega reda je bila: „Naselitev ruskih judov in naša vlada.“ Poročevalec Skrejšovský je rekel med drugim: Judje na Ruskem so močno držali z nihilisti, ruska vlada jim je tedaj začela stopati na prste.

Ljudstvo je zvedelo to še le čez dle časa, cesarstvo je obširno, in preden med ljudstvo pride to, kar se v viših krogih godi, preteče nekaj časa. Kdor s silo hoče predreti, nima se pritožiti, ako se mu sila godi. Ljudstvo se drži cara, in se je hotelo zmaševati nad judi, preganjali so tedaj krive in nekrive brez razločka. Zarad vere ni preganjal judov nihče, dokazano je, da je ruski seljak branil jude, ki so spoštovanja vredni. Dobri ljudje tedaj niso tisti judje, ki beže v Avstrijo; veliko tistih, ki beže, vedo zakaj beže in se poslužujejo te prilike, ker najdejo podpore in se dober kup vozijo. Avstrijska vlada jih je iz človekoljubja vzela, a ljudstvo se boji judov, ker pozna njih pretakanost pri prometu, in njih organizacijo; jud z judom drži. Judov ne sovražijo zavoljo njih vere; kristjanje so storili vse, ne mara še preveč za enakopravnost judom, sedaj naj popuste judje napake, zarad katerih jih ljudstvo sovraži. A judje so se kaj slabo skazali, ako vzamemo teh 34 let sem, odkar je izrečeno njih osvobojenje (emancipacija). Da se v ti stvari kaj zboljša, morajo judje začeti misliti „po krščanski“. Holubek je potem govoril o krščanskem poklicu avstrijske države.

Avstrijsko-nemško colno zdinenje (österreichisch-deutsche Zolleinigung) je najnovejša krilata beseda, pod katero ali s katero hočejo skrbati zopet nemško stranko, ki je že močno razdrapana; povdarjajo pa ne samo gospodarstvene, marveč posebno še politiško in narodno stran. Tako je storilo nemško narodno društvo v Kremsu, ki je reklo, da v tem vidi najboljši pripomoček, da Nemci prideje zopet do preobladanja v Avstriji. Ako hočejo nemški liberalci priti zopet do vlade, je sredstvo prav blizo, naj se porazume z nemškimi konservativci in z nemškimi. Drugo, kar si izmišljujejo, ne pomaga nič.

Mestni pedagogij na Dunaji. Komisija za nadzorstvo pedagogija je sklenila svoje posvetovanje o pedagogiji. Poglavitne poteze so: Ravnatelj je podložen službenemu navodniku in magistratu gre besedo vmes spregovoriti. Slušatelji se imajo v metodiki praktično izuriti in teoretično se imajo na dalje izobraževati z določnim stranskim namenom, da se pripravijo za meščanske učitelje. Letnih tečajev bodo štirje, tako, da se posamezen ne bode odveč natezoval v vsakem letu. Dve leti je obrniti za metodiko, a dve leti bolj za vednost (za daljno izobraževanje). Nauki ostanejo skoro isti. Slušatelji bodo redni in izredni. Na konci semestra so zborna izpraševanja, na podlagi teh in z ozirom na delavnost med letom se dajo na koncu leta spričevala o obiskovanji, zadržanji in napredku. Na vadnici odsihmal ne bode sprememb.

Tiskarji obhsjali so pret. nedeljo svoj jubilej. Pri ti priliki so zopet nekateri udrihali po katoliški cerkvi, češ, da ovira napredek in omiko. Zgodovina nam vendar pove, da je ka-

toliška cerkev v prvi vrsti podpirala tiskarstvo, tudi pri nas na Slovenskem se je tiskalo največ takih bukev in morda se še sedaj največ takih bukev speča med prosto ljudstvo. — Vsaka nova iznajdba pa dobro in hudo razširja po svetu, kakoršni so namreč ljudje, takošno je tudi njih dejanje. Po železnici se vozi misijonar, ki razširja krščanstvo in omiko po neznanih delih sveta, pa tudi zločinec, ki hoče ubežati maščevalni pravici. Svet napreduje v dobrem in slabem, tiskarstvo izvrstno služi napredku v dobrem in v slabem. Zarad zlorabe pa dobra stvar ne zgubi svoje vrednosti.

Deželni zbor tirolski. Dr. Falk je utemeljil svoj predlog za spremembo občinskega volitvenega reda da se prizna volitvena pravica občinarjem, ki davek plačujejo. Sprejme se potem postava za vravnauje zdravilstva v Meranu; vloženih je bilo več prošenj, ki zahtevajo naj se gospodarska stranska poslopja ne podvržejo hišnemu davku in več raznih prošenj za podporo.

Iz Prage se poroča, da so vseučiliški profesorji Kvičala, Tabř in Krejči odložili poslanstvo državnega zbora, da bodo tem laglje zadostovali svojim dolžnostim kot profesorji. To kaže, da je možem v prvi vrsti mar napredek naroda českega, kteremu zamorejo več koristiti kot profesorji kakor kot državni polanci.

Vojaške sodnje ustanovljena za Dalmacijo dne 28. februarija 1882 (drž. zak. št. 22) ostanejo še za 6 mesecev; (znamenje, da še ni miru po teh krajih.)

Iz Sarajeva. Mustafa beg Fadil Pašić, župan v Sarajevu, ki se je podal na Dunaj, bode bržkone imenovan Scheich-ul-Islam za Bosno-Hercegovino, ker bosniški mohamedani že tri leta prosijo vlado, naj jim imenuje namestnika za Scheich-ul-Islama v Carigradu, ki bode samostalno vodil bosniške uleme in vredoval nezavisno od Carigrada verske zadeve mohamedanov v Bosni in Hercegovini. — Vže pred 3 leti je prosilo 58 plemenitazev mohamedanov med drugim tudi za samostalno vredbo verskih zadev. Dosihmal ni bilo odgovora, a nekako pred 3 mesci, ko je bila vstaja najhujša, je dobil mufti; t. j. verski glavar mohamedanov, Mustafa Hilmi Efendi, pismo od Scheich-ul-Islama v Carigradu, ki ga imenuje za njegovega namestnika v Bosni. Mufti iz Sarajeva je izročil to pismo deželni vladi v Sarajevu in je naznanil, da brez vednosti cesarske vlade ne prevzame take službe. Stvar je postala nujna, tem bolj ker je bil postavljen katoliški nadškof Stadler in grški metropolit Sara Kosanović; mohamedani so si to dobro zapomnili in vže dalj časa za namestnika Scheich-ul-Islama določevali sedanjega župana v Sarajevu, sina Fazly-paše. Mustafa ali Mustaj kakor ga imenujejo, je potomec azijske rodovine. Deda Mustaju begu, ki je bil ulema v Sarajevu, so kamnjali l. 1826, ker je bil za reforme sultana Mahmuda. Turška vlada je odlikovala rodovino, in sin Fazly je dobil tudi dostojanstvo pašino. Mustaj beg je kljubu svojemu županstvu mudir ali verski učenik, in je izobražen kot turški duhoven, ter tudi ni brez omike, sicer pa pravijo, da ni fanatičen in je zavzet za napredek, kar se je pokazalo za časa zasedenja Bosne. Poleg tega je imovit in čislajo ga kristjanje in turki. — Mufti Mustafa Hilmi Efendi, kterega so iz Carigrada hotli povzdigniti za to čast ne more nikakor tekrovati z njim. Sicer bi kdo rekel, kaj nas briga verska stvar pri mohamedanik! Za državo je pa stvar važna, in treba je gledati v Bosni na mahomedane, ki so prvi v deželi, kar se tiče bogastva; vakuf, nekaki verski zalog, ima četrtno vse

zemlje, in na to se bode treba ozirati, kedar začnejo v Bosni zemljišča vravnati.

Iz Sarajeva. Novačenje v okrajih Fojnice in Visoke je popolno izvršeno. V tem okrajih veliko katoličanov biva, zato so se nadejali dobrega uspeha, a ravno v teh okrajih so se mohamedani naj huje branili, tem bolj je tedaj veselo, da se je vse tako mirno zgodilo. Visoka je poglavitno tržišče za žito. V tržnih dnevih pridejo kupci iz vseh krajev, posebno pa iz Posavine, iz okrajev: Travnik, Doljna Tuzla i. dr. Nabiralce iz Busovače, Vareša in Kreševa so spremljali mukhtarji in knezi (krajni predstojniki).

Vnanje države.

Iz Belega grada 27. junija. Vladni predlog nasvetuje, poslanci, ki se iz nagajivosti odpovedo poslanstvu, da begajo delovanje skupščine, naj se kaznujejo za 1000 dinarov. Načrt postave, ki se tiče olajšanja davka na obrt, pijačo in tabak je skupščina sprejela.

V Monakovem so dovolili l. 1871 tako zvanim starokatolikom, da se smejo zbirati v cerkvi sv. Nikolaja, isto tako jim je magistrat dovolil, da smejo cerkveno orodje rabiti, letos je pa prišel izobčeni škof dr. Reinkens in je v ti cerkvi birmoval, dasiravno so zoper to bogoskrunjenje protestirali nadškof iz Monakovega in škofa iz Bamberga in Würzburga. Sedaj je pa tudi mestnjanom v Monakovem predsedalo to ravnanje in dva magistratna udebnika Bartenhauser in trgovec Lutz sta predlagala, naj se to dovoljenje prekliče in prvi župan prebravši to vlogo je rekel: ne more se dalje trpeti, da bi izobčeni duhovni, Friedrich, Reinkens, Getzenmaier in drugi dalje staro katoliško cerkev skrunili in onečastili.

V Carigradu so podpisali poslanci v konferenci 25. junija protokol o nesamopridnosti, iz konference ne bodo razglašali obravnav. Turčijo bodo zopet vabili, da se vdeleži konference; a zaradi nje ne bodo prenehali s sejami. — V vladnih krogih tudi sedaj več ne skrivajo svojih simpatij do Arabi-paša, dobil je namreč red „Medšidje“ I. vrste in to je najočitnejši dokaz, da je Arabi-paša le orodje sultanu, s katerim intrige spleta zoper Evropejce. Porta bi rada Egipet zopet dobila v roke. — 27. junija je bila zopet seja.

Da je odlikovanje Arabi-paše neveselo dirnulo evropske velevladi, ni treba menda posebej razkladati. Angleška vlada se resno pripravlja na boj, pred vsem bode zasedla sueški kanal.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 22. junija. (Sklep posvetovanja o gimnaziji.) Danes je bila zadnja seja svetovalnega shoda pri naučnem ministerstvu; predsedoval je od kraja poučni minister, pozneje pa sekcijski načelnik Fidler. Poglavitna stvar je bila posvetovanje v poučevanju nemškega jezika na gimnazijah. Najprej so povdarjali, da dijaki prišedši iz nenemških gimnazij v Galiciji, na Českem in v Dalmaciji premalo znajo nemški na vseučiliščih. Pomoček zoper to naj bi bil, da bi kandidatje za učilništvo iz nenemških gimnazij poseben izpit mogli napraviti iz tega jezika. Povdarjali so dalje, da tudi po nemških gimnazijah učenje v tem jeziku ni takošno, kakoršno bi se želelo. Za ta pouk naj bode več učnih ur, in sicer od 5. razreda namesto 2 po 3 ure na teden. Vendar sploh učnih ur ne sme več biti, vzeli bodo druge 1 uro, najbrže pri zgodovini. Kar se tiče nemške literature, povdarjali so, da se preveč poučuje v zgodovinski literature,

a premalo se bero nemški klasiki. Posvetovali so se tudi o tem, ali bi ne kazalo po zgledu Prusije opustiti poučevanje v srednji gorenji nemščini. Poslednjič so se zedinili v tem, da bočejo prašati strokovnjake za njih mnenje.

Pretresovali so potem razmerje realnih gimnazij do višje realke in do višje gimnazije in bili so tega mnenja, da naj se realna gimnazija bolj bliža učnemu načrtu višje gimnazije.

Nasvet, naj bi se najnižja starost za gimnazijo od 9 let postavila na 10 let, je bil rešen s tem, da mora to postava za gimnazije določiti, a vlada misli, da taka postava bi sedaj ne bila o pravem času, potrebno bodo poskušali doseči po nakazni poti.

Poslednjič je prišla na vrsto tožba ravnateljev zaradi preobkladanja s pisanjem; v pomoč naj bi bili gimnazijski tajniki; a zbili so se stroškov. — Na koncu se je zahvalil načelnik Fidler udom shoda za trud in modre svete, na katere se bode ozirala vlada.

Iz Gradca, 24. junija. Deželnemu zboru je c. k. namestnik baron Kübeck izročil vladni predlog, s katerim se deželna postava dné 24. marcija 1875 str. 17, kar se tiče vravnanja reke Mure, prenareja. Po tem vladnem predlogu se ima Mura vravnati od Radeckijevega mosta v Gradcu do ogerske meje (davkarske občine Mavthdorf) do konca decembra 1894. Stroškov bode vsega skupaj privzemši odkup zemljišč in za oskrbnitvo 2,223.000 gld. a. v. (V zadevni deželni postavi l. 1875 je bilo stroškov 1,530.000 gld. a. v.)

Predlogi, ki so na dnevnem redu so ali predlogi v prvem branji, ali zadevajo osebne stvari. — Važna obravnava bode v ti sesiji v deželni zdravilni kopeli „Slatini“. Šlo bode za to, ali se „Slatina“ proda, ali se da v najem, ali ostane v lastnem gospodarstvu s spremembami časa primernimi; slišali se bodo razni glasovi o tem, in to bode naredilo sejo zanimivo tudi za druge kraje. Sedaj pa se posvetujejo o tem v posebnem odboru; izmed Slovencev sta v tem odboru: dr. Dominkuš in dr. Radej.

Iz Gradca, 25. junija. Naš deželni zbor je imel 13. t. m. svojo drugo letošnjo seja. Deželni glavar M. pl. Kaiserfeld otvori seja ob 10. uri; perovodja sta od začetka dr. Steyrer in dr. Schellhamer, pozneje baron Berg in baron Moscon; kot vladni zastopnik je pričujoč c. k. namestnik baron Kübeck.

Naj poprej se odobri zapisnik zadnje seje, zoper kojega ni imel nobeden gospodov poslancev kaj opomniti, potem stori novi izvoljeni poslanec pl. Plengg po navadnem načinu obljubo. Na to pridejo prošnje več poslancev za odpust na vrsto. — Baronu Lessler-Herzinger dovoli deželni zbor odpust za celi čas letošnjega zborovanja, princu Aloiziju Lichtensteinu za štiri tedne, Oskarju Falke za štirinajst in dr. Rechbauerju za deset dni.

Deželni glavar naznani, da resursno društvo gospode deželne poslance dvorljivo prijazno vabi k obiskovanju svojih dvorán.

C. k. namestniku se naznani, da je g. Possek svoj mandat kot namestnik v reklamacijski komisiji odložil, se prebere in deželni glavar objavi, da bo nadomestovalno volitev na dnevni red ene prihodnjih sej postavil. — Predložilo se je:

1. Predlog deželnega odbora o prošnji štajarskega vradniškega društva za podporo za vboge vradniške vdove in sirote.

2. Poročilo deželnega odbora o prošnji Gradčke mestne občine za potrjenje že najetega posojila 180.000 gold., broj 10.

3. Poročilo deželnega odbora o napravi

nove postave o pobiranju davkov zaradi izrečnega podeljenja domovinske pravice in zaradi imetja psov, br. 12.

4. Poročilo deželnega odbora zaradi ustanovitve javne bolnišnice v Hartbergu, br. 14.

5. Poročilo deželnega odbora o denarnem podpiranju c. kr. tehničke strokovnjačke šole za lesno industrijo v Bruku na Muri, br. 18.

6. Predlog deželnega odbora o podpori 6000 gold., ki bi se imeli iz deželne blagajnice onim posestnikom podeliti, ki so bili dne 31. maja t. l. v okrajih: Gradčka okolica, Feldbach, Radgona, Lutomer, Maribor in Ptuj od toče hudo zadeti, br. 21.

7. Poročilo deželnega odbora o izvolitvi dveh poslancev, enega iz skupine velikih posestnikov, drugega od Ljubenske trgovinske kamore, br. 22.

8. Poročilo deželnega odbora o napravljenji okrajne ceste I. reda od Grosshartmannsdorfa do Grosswilfersdorfa po Bistriški dolini Fürstenfeldskega okraja, br. 15.

Na dnevnem redu denašnje seje je bilo:

1. Volitve 2 perovodjev. Oddalo se je 40 volilnih listkov, in voljena sta bila enoglasno baron Berg in baron Moscon, g. deželni glavar se zahvali gg. dr. Steyrerju in dr. Schellhamerju, da sta blagovolila dosedaj prostovoljno službo perovodjev opravljati, in povabi izvoljena perovodja svoja mesta prevzeti.

2. Volitev štirih verifikatorjev. Izvolijo se kakor vsako leto: Grof Attems, dr. Dominkuš, baron Hackelberg in Janez Wöhr z 39 glasi.

3. Volitev finančnega odseka 12 udov, Izvolijo se: dr. Dominkuš, baron Gudenus, dr. Kienzl, dr. Muchler, dr. Neckermann, dr. pl. Neupauer, Oberanzmayer, dr. Schellhamer, dr. Steyrer, Srung, Syz, grof Wurmbbrand, vsak z 43 glasi.

4. Volitev podučnega odseka 7 udov. Izvolijo se: vitez Carneri, dr. Ehmer, baron Hackelberg, dr. Heilsberg, Karlon, dr. Rechbauer, vsaki z 42 glasi in odpadnik Šnidersič z 38 glasi. Gospod Žolgar je dobil 5 glasov.

5. Volitev peticijskega odbora 5 udov. Izvolili so se: dr. Ehmer, grof Gleispach, baron Moscon, Pfumer z 38, in Žolgar z 34 glasi, poleg teh so še dobili Flucker 3 in Kukovec 1 glas.

6. Volitev deželno-kulturnega odseka 7 udov. Izvolili so se dr. Boess, grof Gleispach, Lehmann, dr. Lipp, baron Moscon in baron Washington z 42 in baron Berg z 37 glasi; dr. Šuc je dobil 5 glasov.

7. Volitev občinskega odseka 7 udov. Izvolijo se: Bärenfeind, pl. Forcher, Kada, Remschmidt, dr. Schmiederer, baron Zschock z 41 in Posch z 37 glasi; g. dr. Radaj je dobil 4 glase.

Ko so se posamesni ti odseki konstituirali, izročil jim je deželni zbor predloge prve seje v pretresovanje in poročanje. Zadnja točka dnevnega reda bila je izvolitev posebnega odseka za pretresovanje in poročanje o poročilu dež. odbora gledé zdravnice Rogatsko-Slatine in izvolili so se: Allinger, dr. Boess dr. Ehmer, baron Hackelberg, Kada, dr. Lipp; dr. Neckermann, Oberanzmayer, Pauer, pl. Pengg, dr. Radaj, Sprung, Syz, Wöhr, z 42 in dr. Dominkuš z 41 glasi. Ker je bil potem takem dnevni red končan, je deželni glavar napovedal prihodno seja na soboto 17. t. m. ob 10 ter je objavil tudi te seje dnevni red. Sklep se je ob 11. uri.

Iz Maribora. (Izpit zrelosti) na višji gimnaziji Mariborski je bil 23. 24. 26. in 27. junija in se je enako lanskemu spet slabo izvršil, kajti izmed 25. osmošolcev, katerim se

je pridružil še eden ponavljavec, prestalo jih je izpit le 10, in sicer 4 z odliko in 6 s prvim redom. Tako slabemu vspehu se je toliko bolj čuditi, ker je primeroma proti prejšnjim letom zrelostni izpit jako orehčan; iz verouka namreč nikoga več ne izprašujejo, iz drugih predmetov pa jih slobodno oprostijo, če so v zadnjih semestrih imeli boljše razrede, tako da vsakega le iz nekterih predmetov izprašujejo. Kaj je temu vzrok, da na Mari-borski gimnaziji že nektera leta pri zrelostnem izpitu tako slabe vspehe dosežejo, ne vemo, pa toliko smo skoro prepričani, da vzrok ne more biti samo pri učencih; zakaj nikakor ne moremo zapopasti, kako da dijak, ki je s popolnim vspehom dovršil vse gimnazijske razrede, ne bi mogel prestati z enakim vspehom zrelostnega izpita. Za marsikterega dijaka bi bilo boljše, ko ga ne bi prej v višje razrede pustili, dokler ni zato sposoben, kakor pa da po dovršeni gimnaziji pri zrelostnem izpitu pade ter se mu tako rekoč pred nosom vrata zaprejo k izvoljenemu poklicu in marsikteremu zoper njegovo voljo puška na ramo naloži. — Na višji realki, kjer je izpit zrelosti tudi že dovršen, je bojda samo jeden pal. Da eden ali drugi pri izpitu ne obstoji, to je naravno, da pa čez polovico ali skoro dve tretjini izprašancev propade, to ni več naravno, in dotični krogi, ki imajo pri tem kaj govoriti, bi morali na to svojo pozornost obrniti, te razmere preiskati, in na kateri koli strani je kaj krivega, odpraviti.

Od sv. Antona na Pohorju, 22. jun. (Cerkveni shodi. Občinsko vradovanje nemško. Varujte ognja.) Naša fara, ktere glavna edina cerkev je ob enem slovita božja pot, je lahko ponosna na svoje obiskovalce, katerih se ob prazniku našega patrona leto za letom večje število zbira. Letos se je na ta dan (13. t. m.) razun neizbrojne množice ljudstva zbralo še sedem tujih duhovnov, ki so slovesni praznik z daritvijo svetih maš posvečevali, in dasi tudi ni bil zapovedan, smemo ga za našo in bližnje fare res praznik imenovati. Ljudje so popustili delo, ter v velikih procesijah stopali od vseh strani na naš hrib, ali grič, in namesto z motiko po zemlji, šli raje priporočati svoje dušne in telesne potrebe mogočni priprošnji sv. Ant. Padovanskega. Na to je hotel opominjati tudi nekoliko pod cerkvijo napravljen slavolok z napisom: „Molite in vslišani boste!“ katero zaupanje je gotovo vsacega potoizžilo.

To božjo pot pa najbolj povečujejo pobožni romarji iz daljne Sevniške in Ruške fare, katerih, če bi izostali, bi gotovo težko pogrešili. Pozabiti namreč ne smem navesti, da je bila naša obširna in okusna cerkev l. 1874 pogorela, in se po ognju ne le zvonovi raztopili, strop udri, marveč še stranski zid toliko poškodoval, da ga je bilo treba podreti in z nova zidati. Tačas so bili za naše farane žalostni dnevi. Kmetje so morali voziti na visoki grič kamenje, opeko, apno, pesek, vodo; bajterji in gostači pa hoditi na tlako, da se je zamoglo na ponovitev hiše božje misliti, kajti zavarovalnica pri „Sloveniji“, tačas propadajoči, ne vem če je došla, ali kaj zasegla. Pa s pripomočjo bližnjih in daljnih darežljivih kristjanov, je cerkev svoje prejšnje lice zopet zadobila, da, še veličastnejša je sedaj od znotraj, nego prej.

Kakor rečeno, so k temu tudi oddaljeni slovenski romarji mnogo pripomagali in to so bili v prvi vrsti že prej imenovani Sevnščani in Ruščani. Pred par leti so prinesli okusno zdelan tron brezmadežno spočete Device, moj-

stersko delo, ki je moralo dosti stati; letos so zopet darovali dvoje bander, cenjenih na 90 glđ. Pa še bolj mično je pogledati za temi jakimi ljudmi, ki, ali gredo od cerkve k cerkvi v procesiji, ali pa stopajo pokriti od vzhoda proti zapadu, kot nekaka bojna četa, ki išče osramotivcev naše sv. vere in običajev. Se vé, da je tudi žensk veliko med njimi, pa kakor sem čul, so to vse Slovenke; toraj lahko razumljivo, zakaj so nam vsikdar tolikanj dobrodošli. Vsaj je treba, da bodemo Slovenci svoji med svojimi.

Pa še v nekem drugem je bila naša fara nekđaj znamenita. Bila je ona prva, ki je kot občina sè svojo posestrino Janževirh-Arlico le slovenski vradovala in še od višjih oblastnij slovensko uradovanje zahtevala in iztirjala. Čvrsti Gorjanci so znali pravico svojega slovenskega jezika dosti océniti, in ga tudi krepko zagovarjati, pa še tisti ljudje so postali sedaj temu nasproti tolikanj mlačni, da se za svete narodne pravice več dosti ne brigajo in tako je prišlo, da se je po prizadevi nekaterih nemškopoljubnih dušic podpisala in odposlala smradljiva dr. Michelitscheva protiprošnja zoper slovenski jezik. Toraj se tudi vraduje, kolikor se dá, nemški. Toda pogledjmo si te značaje, té piravega tú nemštva stebre bolj natančno.

Prvi in glavni zaslombnik je naš občinski svetovalec, ki čuje na besedo: „Kovač“, ali kakor se rad podpisuje „Franjo Kovač“. Po etimologiji res šembrano trdo nemško imé! Svoje dni je bil drvar, konjar, sploh priprost Slovenec, ki še nemščine toliko ni bil kos, kakor maček, ki sedi na štoru in ga obdeluje z nohtovi. Ker pa pri sreči ni prišel v zamero, postal je po ženitvi premožen posestnik naše fare, bil redno voljen v občinski odbor, (tudi župan je že bil) katerih mandatov, kakor: úd okrajnega šolskega sveta, úd okrajnega odbora, ki imajo svoje sedeže v Marnbergu, še sedaj več nosi. Tam pri teh nemčurjih se je pa tudi gledé narodnosti ves predrugačil; ako le zamore, tolče nemški, pa še več, tudi misli že nemčurski, kar imenovana prošnja javno razkriva; in ako je „Slov. Gosp.“ v dopisu iz Dunaja te slovenske sinove, ki so rokobojnemu doktorju v mavho hopnili, pred slovenskim svetom osramotil, o čemur je neki naš Kovač že zvoniti slišal, tak si bo boje on v sveto nalogo in veliko čast štél, trmoglave nas Slovence prepričati, kako potrebna da nam je nemščina, samo da se le še bolj vbija v možgane naše dece (morda še po livniku kali?) kakor se je to godilo do sedaj.

Druga oseba je naš sedanji učitelj Kellersberger, ki je bil pripisan kot občinskega odbornika Mravliaka „Namensfertiger“. Kje in kdo mu je bil odgojitelj, mi ni znano, pa napredek naših učencev kaže, da se sedaj dosti različnejše poučuje, nego se je ob času, ko je tú služboval umrlí Ljubljanski učitelj in pisatelj g. Končan. Lastovke rada po dva vrabca skup proganjata in ta dva nezavedne naše kmete begata, slovensčino skozi vrata pehata in v občinskem poslovanji nemški uradujeta, vsem značajnim možem v posmeh.

Toda ne še. Tudi župana ne smemo pozabiti. Tukaj nosi priimek Rek, v peticiji je bil podpisan za Raka. Dá rakovo pot pelje res njegovo vedenje, ako nemški neznaoč svoj narodni jezik davi in zaničuje. Kdo vé, je li zraven tudi pomislil, kako bi izhajal, ako bi res hipoma bila zaukazana sama nemščina? kako bi revše potem govoril? Pa njemu, ki je le orodje prej imenovanih, ne moremo, zbog takšnega ravnanja preveč zameriti, ker še ne-

mara ne vé, kaj so že sedaj Slovenci, na koga stavijo svoj ponos, in kaj zahtevajo in pričakujejo za svojo bodočnost. Težko je imel kedaj prilike se soznaniti s tem. Toda nekaj družega mu moram zameriti. Mož je namreč poleg župana tudi krčmar, ter toči ob shodih vino svojim gostom, ki pa v majhni hiši nimajo prostora, toraj se vkrcajo v bližnji skedenj. Toda dojdite sim, ki pišete članke o požarih, in imeli boste kaj viditi. Z nad pôda moli v skedenj slama, z odra seno, ob straneh suha praprot, v skednji pa godci ščurkom enako čvrće in vreščé, a mladina pa pohaja z gorečimi smodkami in nezaprtimi pipami okrog teh gorljivih reči, in Bog znaj, kdo varuje, da se ne vžge in vse posmodi? Ljudje si morda mislijo, kaj pak, pri župani je vse prav; pa tudi županove hiše se ogenj ne bo izognil, če bi do tega prišlo, in ne staval bi votlega peneza, da se iz tega ne porodi še kedaj huda nesreča. Brez godcev in plesa pa bi se nemara cerkveni shodi zadosti na posvečevali, ali kaj? Toliko za danes. Dopisnik si sicer s tem, da to objavlja, ne dela pri zadetih preprijaznih očih, pa svoje protimišljenike, ali protivnike, treba, da Slovenci vsekako le poznamo.

Iz Škofje Loke, 26. junija. (Nadvojvoda Albreht; petdesetletnica; šola.) Vaš dopisnik — kr — pač zadnjič ni imel resne tvarine, ker se je spravil nad otroke in — slamnike; menda je sam nekoliko otročji. Jaz pa sporočam danes nekaj bolj resnega.

Ločani nismo kar si bodi! V soboto 24. t. m. smo imeli nadvojvoda Albrehta v svoji sredi, ki je prišel iz Trsta čez Cirčno in Poljane. Hiše so bile okinčane z zastavami in med kosilom na Štemarjih so pokali možnarji. Mudil se je le malo časa in opoludne se je odpeljal v Trebiž.

Popoludne pa so se pripeljali mil. knez in škof v tukajšnji nunski samostan, v katerem je prednica čast. gospa mati Benedikta pl. Renaldi včeraj 25. t. m. obhajaia 50 letnico samostanske oblube. Z vso častjo so bili mil. knez in škof v samostanu sprejeti; v veliki sobani so bili navzoči, ko so gojenke čast. gospej materi srečo vošile v slovenskem, francoskem, laškem in nemškem jeziku; na to so sledile prelepe žive podobe in mična igra s petjem. Človek se le čudi, kako je mogoče vse to po gojenkah zvršiti. Vsa čast v. č. g. očetu Jerihu in čast. gospem! Zvečer so čitalniški pevci — odlični gospodje — pod samostanom gospej materi prelepo zapeli. V nedeljo je bilo po samostanu vse okinčano in s pomenljivimi napisi ozaljšano. Mlado in staro je hotlo predragi gospej materi svojo ljubezen in spoštovanje skazati. Čast. gospa mati pa vse to tudi v obilni meri zasluži, ker 50 let že deluje za mladino, od začetka kot učiteljica in 20 let že kot prednica. Pod njenim vodstvom je samostan loški toliko sloveti začel, da sedaj število gojenk presega ono vsacega družega deklíškega zavoda na Kranjskem. Vsegamogočni nam čast. gospo mater še mnogo let ohrani!

Ker ravno od samostana govorim, hočem še nekaj opomniti o samostanski šoli. „Učit. Tovarš in „Slov. Narod“ sta nedavno govorila o ponemčevanju v deklíških zavodih in šolah; „Slov. Narod“ je posebno tudi uršulinske šole imenoval, da se odlikujejo s ponemčevanjem. Naravnost oporekam, da se loška zunauja šola več z nemškim jezikom peča, kakor se pečati mora. Naj gospodje spremene učni načrt za štirirazrednice, in mi se bomo strogo po njem ravnali, kakor se moramo po sedanjem ravnati,

akoravno njegove pomanjkljivosti dobro poznamo. Dokler to ni postavno vravnano, je krivično uršulinkam očitati, da nemškutarstvo gojijo. — Notranje šole imajo namen viši izobraženosti, za katero so dandanes ptuji jeziki, posebno nemški, potrebni. One so tolika zmes različnih narodnost, da se o enem učnem jeziku še govoriti ne more; če hočete, je slovenski, je nemški, pa tudi laški. Tu ni mogoče po strogih pravilih ravnati, le večletna skušnjava naj boljša pravila daje. Slovenščina se pa vsaj v Loki za slovenke toliko gojí, da se o nje zanemarjanji ne more govoriti. — n.

Iz Hrasa pri Smledniku, 27. junija. (Ogenj.) Nedavnej sem poročal o toči v naši okolici, zdaj pa imam novo nesrečo naznaniti, ki se je zgodila 21. tega meseca ob polu šestih popoldne na koncu naše vasi, kakor pravimo, na Imenu.

Omenjenega dne vračaje se po nekem opravku iz Ljubljane, zagledam dobro uro daleč črni dim, ki se je valil za domačim hribom skoraj gori do oblakov. Dobro vedoč, da je nesreča zadela, če ne mene, gotovo moje sosedo, poženjem konjiča in domu prišedši zvem, da so v ogoju skoraj vsa poslopja treh zemljakov (po domače Jermanove, Mencalove in Oslove). Ko se ognju približam, precej opazim, s kako marljivostjo se je tukaj delalo, da se ni ogenj daleč razširil, kjer so hiše in druga poslopja tukaj jako na kupu. K temu se ve da je nekoliko pripomoglo to, da so bile strehe ravno mokre, da je bila voda blizu, in ni bilo hude sape. Gotovo bi se pa bilo še več rešilo, ko bi se zavolj goše od vročine ne bilo vnelo; ljudje so namreč hitro in tako zlo pridrli, da so bile nekatere vasi v bližnjici skoraj prazne.

Preblagorodni gospod Henrik baron Lazarini so bili neki, ako ravno oddaljeni, skoraj prvi pri ogoju, ter so z umnim poveljem veliko nesreče zabranili, zlasti tudi s tem, da so bili svoje hlapce z železnimi mački semkaj poslali, katerih smo imeli dovolj, kakor tudi štiri ročne brizgije. Tudi gospa baronica mlajši, pa baronica Ana rojena grofica Brandis s hčerko baroneso Filomeno so se bili semkaj potrudili, z dobrim svetom nesrečo zmanjšati in s tolažilno besedo nesrečne tolažiti. Omeniti moram tudi še visoko častitih gospodov: Martina Narobe-ta, župnika iz Zapog, Andreja Karlina, kaplana iz Smlednika, Martina Kreka, učitelja iz Smlednika in Antona Pavlina mlajšega, sina ravno tako zvanega hšnega posestnika v Smledniku, ki so se kakor pri vsaki taki priliki veliko trudili.

Govori se, da so ogenj zanetili ptuji otroci. Škoda se ceni blizu na 6000 gl., zavarovani so bili vsi trije, pa le za 2300 gl. Prizadetim je toča pred kratkim stolkla sterno žito, da si bojo komaj semena nazaj dobili, in zdaj jih je zadela še ta nesreča.

Z deleži, dolgovi in obrestmi obložene posestva, od toče stolčena polja, požgane poslopja, to so prizori, ki jih popolnoma čuti le on, ki je v takih ali enakih nesrečah skušal že kaj. Vdarci taki so hudi in prizadeti vsega usmiljenja vredni, tako da bi nesrečni z dušami v vicah skoraj rekli: Pomagajte nam saj vi, prijatli naši, ker roka Gospodova nas je zadela!
Ant. Burgar,
župan.

Domače novice.

V Ljubljani, 1. julija.

(Preskušnja za katehete) na ljudskih in srednjih šolah pa učiteljskih pripravnicah se

bode letos pri knezoškofijskem ordinarijatu ljubljanskem vršila 25. in 26. julija; 25. julija bo pismena preskušnja iz dogmatike in morale, iz cerkvene zgodovine in pedagogike, 26. julija pa ustmena iz omenjenih predmetov, in pridiga za poskušajo. Kdor želi katehet na kaki javni šoli postati (izpraznjeni ste zdaj službi katehetov na gimnaziji ljubljanski in novomeški) in omenjeno preskušnjo delati, mora najmanj 10 dni prej škofovstvo prositi, da sme priti k preskušnji in ob enem naznaniti, želi li katehet postati na kaki ljudski ali srednji šoli, ali na pripravnici. Prošnji mora priložiti bogoslovska spričevala, pa spričevala o zrelotnem izpitu gimnazijskem.

(Mil. knez in škof dr. Janez Pogačar) so se včeraj odpeljali na Kočevsko birmovat.

(Župan g. Peter Grasselli) je v četrtek obhajal svoj god. V sredo zvečer ob 1/2 10. ure so se bili pod oknom zbrali čitalniški pevci, ter so mu zapeli štiri prelepe domače pesmi, ki so bile privabile toliko ljudi, da je bilo pred mestno hišo vse polno poslušalcev. Na mnogaja leta!

(Vabilo k LVI. odborovi skupščini „Matičice Slovenske“) v sredo 5. dan julija t. l. ob 5. uri popoldne v Matični hiši na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Branje zapisnika o XVIII. rednem velikem zboru Matičice Slovenske. 3. Naznanila prvosedstva. 4. Volitev prvosednika, njegovih dveh namestnikov, blagajnika in pregledovalca društvenih računov. 5. Volitev odborovih odsekov. 6. Poročilo tajnikovo, oziroma knjižničarjevo o dobi od LV. odboro ve seje. 7. Nasveti o knjigah, katere bode „Matičice Slovenske“ izdajati letos in prihodnja leta. 8. Poročilo gospodarskega odseka. 9. Posamezni nasveti.

V Ljubljani 26. dan junija 1882.

Peter Grasselli,

prvosednikov namestnik.

(Veliko Besedo in bogati Bazar) priredi Ljubljanska čitalnica na korist „Narodnemu Domu“ v prostorih čitalnične restavracije jutri, v nedeljo dne 2. julija. Obseg: Petje možkega zbora čitalničnega; godba c. k. pešpolka „veliki knez Mihael“; piramide Sokola; umetalni ogenj in „bazar“, katerega oskrbljujejo narodne č. gospé in gospodične. Muzikalni spored: Petje: II. G. Eisenhut — „Ustaj rode“, možki zbor, (nov), s spremljevanjem godbe. IV. Nedved — „Vojaci na poti“, možki zbor, (nov), besede Gregorčičeve. VI. Genée — „Laška salata“, možki zbor s tenor-solo. Solo poje gosp. Meden. VIII. Hausman — „Potomcem“ možki zbor, s spremljevanjem godbe. Godba: 1. Putnica. 3. Flottov — „Ouverture k operi Marta“. 5. Verdi — „Miserere romanca“ iz opere „Trovatore“. 7. Halmaier — „Godbeni podlistek“, podpouri. 9. Verdi — „Scena-Settimino“ III. finale iz opere „Ernani“. 10. Resch — „Sto devic“, valček. Arabske piramide, razsvitljene z bengaličnim ognjem, katere predstavlja telovadno društvo „Sokol“. 1. Oltar. 2. Stolp. 3. Angeli. 4. Križ. 5. Grupa velikanov. Po končani besedi se prične ples v društveni dvorani, I. nadstropje. Godba svira do pol 1 ure. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za osobo 30 kr. Radodarnost je neomejena. Pri neugodnem vremenu se vesela preloži na prihodnjo nedeljo. K obilnemu obiskupu najljubdeje vabi

Čitalnični odbor.

(Iz mestnega zbora ljubljanskega dne 27. junija.) Navzočnih je 18 občinskih odbornikov. Župan Grasselli imenuje verifikatorjem današnje seje gg. odbornika dr. Zarnika in dr. viteza Bleiweis-Trsteniškega. Župan naznani dopis

mestnega odbornika g. Zieglerja, c. kr. nadinženirja, kateri odloži mandat, ker ima pri stavbah za uravnavo Save pri Lazih mnogo opravila in bi ne mogel biti ob enem tudi mestni odbornik. Na predlog g. Hribarja se g. Zieglerju za njegovo delovanje na korist Ljubljane izjavi pismena zahvala. Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški predlaga, naj bi se profesorju dr. Valenti, ki obhaja 28. t. m. petindvajsetletnico svojega delovanja podeli meščanstvo Ljubljansko brez takse. Nujnost predloga se spozna in dr. pl. Bleiweis utemeljuje svoj predlog, v katerem našteva zasluge dr. Valente za zdravstvene razmere ljubljanskega mesta, in za zdravniško vednost, ker njegovo ime slovi tudi zunaj dežele. — Zato govornik predlaga, da se profesorju Valenti dovoli breztakšno meščanstvo ljubljansko in da mu to imenovanje naznani župan in dva mestna odbornika. Predlog se jednoglasno sprejme in župan naprosi dr. viteza Bleiweis-Trsteniškega in dr. Schafferja, da ga spremita k profesorju dr. Valenti.

Dr. Zarnik poroča o izstopu mestnega živinozdravnika, Krafia, kateri jo je kar sam odkuril, pozneje pa, iskan po ediktu, se je v pismu z Dunaja odpovedal službi. Začasno opravlja službo g. živinozdravnika Šlegel, proti mesečni nagradi 40 gl., ženi Kraftovej in njegovemu očetu pa je dal magist 20 gl., da sta mogla zapustiti Ljubljano. To se je magistratu potrebno zdelo in dr. Zarnik nasvetuje, naj se to odobri, mesto živinozdravnika pa takoj razpiše. Sprejeto.

Dr. Zarnik dalje v imenu pravnega in personalnega odseka predlaga, naj se vdovi čuvaja Simona Tavčarja, Magdeleni Tavčar, dovoli letna provizija 105 gl., konduktni kvartal 75 gl., in za ednega otroka 105 gl. na leto. Sprejeto.

Mestni odbornik g. Potočnik poroča v imenu združenih odsekov, da je mestni stavbeni urad pregledal kanal v dolgih ulicah na štirih krajih in izrekel umnenje, da je popolnem sposoben sprejemati vodo iz Kozlerjeve tovarne; zatorej nasvetuje, da se bratom Kozlerjem dovoli odpeljava vode po železnih cevih skozi Marije Terezije cesto, po mestnem kanalu v dolgih ulicah. Železne cevi polože naj Kozlerji na svoje stroške in prelože tudi na svoje stroške, ako to mesto zahteva. Voda se ima desinficirati, in da zamore mestni urad to nadzorovati, postaviti se imata dve menjaljšči. Za slučaj, ko bi se našlo, da voda nij disinficirana, plačajo Kozlerji 500 gl. globe, za najemnino 200 gl. na leto in si pridrži mesto pravico, vsekdar iz javnih uzrokov preklicati dovoljenje. G. Hribar predlaga, naj bi se kazni določila 100 gl., dr. vitez Bleiweis-Trsteniški pa, naj najemnina znaša 300 gl. kateri predlog g. Regali gorko podpira. A oba predloga ne dobita več ne in sprejmo se vsi prej navedeni predlogi združenih odsekov.

(Konec prih.)

(Kozo pri pericah.) Mestni magistrat izdal je naslednji razglas: Ker se nekaj časa sem v vaseh ljubljanske okolice, v katerih perice stanujejo, prikazujejo koze, se prebivalstvo ljubljanskega mesta opozarja, da naj perilo toliko časa, da prenehajo, v te vasi ne oddaje ali pa vsaj čisto perilo, preden ga rabi, še jedenkrat v razpuščeno kristalizirano karbolno kislino (v primeri: 1:30) razkuži.

Razne reči.

— Mašnikovo posvečevanje bode v Mariboru 12. julija (subdijakonot), 14. julija (dijakonot) in 16. julija (presbiterat).

— Duhovske spremembe v lavantinski škofiji. Č. g. Vraz Anton je predstavljen na kaplana k sv. Marjeti na Pesnici in č. g. Čagran Janez v Kamnico.

— Svitli cesar so darovali za šolo v Vuhredu 300 gld., za olepšanje cerkve v Sevnici ob Savi pa 200 gld.

— Višja sodnija v Gradcu postala je zdaj prijaznejša slovenskim vlogam, ter je okrajni sodnji v Pliberki, ki take vloge ni hotla sprejeti, zaukazala, da jo mora rešiti.

— Na mariborski gimnaziji so neki okoli 40 študentov kaznovali z zaporom zaradi obiskovanja krčem.

— Požar. Iz Stopič se nam piše: V noči 27. junija je vas Cerovec na Gorjancih, stopške fare, do tal pogorela z cerkvo vred. Začelo je goreti ob eni po polnoči. Beda je tem večji, ker niso mogli nič oteti razun življenja. Zaradi pomanjkanja vode niso mogli gasiti. Pijani zidarji so bojda s pipami na nekem odru zatrtili. Vas je bila velika, okoli 40 hiš. Nehote se spomnimo pri tej priliki vvodnega članka št. 46 in 65 našega lista. Le žalibože kakor vidimo, da je vse to zastoj da je le — bob v steno — glas vpijočega v puščavi. Za božjo voljo, prosimo vas, bodite vendar oprezní z ognjem! (Drug dopis prihodnjič. Vredn.)

— Nemškutarje v Slov. Bistrici je zadela huda nesreča; njih glavni kolovodja Franc Sorschagg in njegov hlapec sta bila vsled povelja sodnijske okrožne sodnije celjske nenadoma zaprta. Hlapca so žandarji v železji odgnali h krvavi sodnji. Sorschagg pa se je bil že prej sam po železnici odpeljal v Celje. Kaj sta naredila, se bode skoraj razvedilo. Celjski in bistriški nemčurji, ki so se nedavno silno veselili obsodbe g. Leona in bi Slovence vse radi spravili v ječo, ali pa celo na vislice, imeli bodo zopet priliko poslušati zanimivo sodnijsko obravnavo.

— Tržaška razstava. Južna železnica znižala je vožnjo za čas tržaške razstave, to je od 1. avgusta do 15. novembra t. l. na vseh progah, za poštne in mešane vlake in sicer: Od postaj 25 milj = 190 kilometrov oddaljenih, tja in nazaj (tour und retour) za 33 1/3 %, tedaj za tretjino. Od postaj nad 33 1/2 milj = 225 kilometrov oddaljenih tja in nazaj pa za 50 % navadne pošne voznine. Za postajo Zagerje, Trebovlje, Hrastnik, Zidani Most, Laške Toplice, Laški trg, Celje, Štore, Šent Jurij, Sevnica, Rajhenburg in Videm veljala bode voznina, kakor za Ponikvo, oziroma Brežice, znižanje bode tedaj med 33 1/3 in 50 %. Vozni listki za nazaj veljavni bodo pri postajah do 25 milj za 8 dni, pri drugih postajah za 14 dni. Razstavjalci in razsojevalci, ki se izkažejo z legitimacijo od izvrševalnega odbora, vozijo se po znižani ceni še 14 dni po razstavi. — Za brzovlake od Gradca in Kaniže in dalje znižana bode vožnina za 33 1/3 %. Priredili se bodo za čas razstave še posebni vlaki.

— Michael Czajkowski, Poljak, ploden in znamenit poljski belletrist, spreminja barvo kakor kameleon. Poturčel se je, postal Mehmed-Sadyk-paša, pisal je proti Rusom in drugim Slovanom. Naposled je zapustil Turčijo, šel je na Rusko, in če se ne motim, popustil je turško vero, postal je „pravosloven“ ter dobiva danarno podporo od ruske vlade. Meseca maja je postal sodelavec ruskega časnika „Novoje Vremja“ — Njegovega Kirdžalija je izborna poslovenil g. Podgoričan, in njegova Verknihora je že zdavno poslovenjena po g. Jaroslavu ter čaka — založnika in tiskarja.

— Slovtvo. Ilustrované dějiny literatury všeobecné, které so doslej v I. delu v 22 zvezkih prihajale na svetlo, spisuje V. Petru, zaloga V. Steinhauer v Plzni (Pilsen), v jeziku českem, so monumentalno delo, vredno, da si ga omislijo učenjaki, posebej biblioteke slovanske. Vše smo mislili, da zastanejo in da nimajo dokaj podpore; tem bolj nas je razveselil II. dela sošit 23., cena 45 kr., v katerem se opisuje literatura angleščá. Po uvodu pričanja se literatura od prvih početkov do 16. stoletja, najprej z dobe anglosaske, s plodi v besedi keltiški in latinski, in anglosaski, potem z dobe normanske, in literatura staroangleška (od l. 1362—1500). V podobni se kaže lord Byron na čelu, J. Wicliff, Chaucer itd. — Pri V. Steinhauerju v Plzou se tiskajo in zalagajo tudi knjige klasične za srednje in meščanske šole, spisuje J. Tranta, prevodi in razlage k grškim in rimskim klasikom (J. Caesara pančeti o válce galiské; Cornelia Nepota); Mythologie t. j. bežeslovje Grkov in Rimljanov itd.

— Zastran mostu čez Kulpo pri Vinici poroča se nam, da se je bila 26. junija sošla ogledovalna komisija. Od kranjske strani so se te komisije vdeležili deželni poslanec g. vitez Savinšek v imenu deželnega odbora, deželni inženir Vičelj, okrajni glavar čerptomajski, občni predstojnik Vinški in cestni odbor, Hrvatsko je zastopal višjega župana namestnik, kraljevi inženir pa predstojnik tamošnjih občin. Komisija je zborovala na hrvatski strani, ter je vkrenila, da naj se bode most delal pri Starohovem mlinu. Ker je toraj prostor za most določen, se bodo načrti v tem smislu popravili in upati je, da se bode to leto delo po javni ponudbi vsaj odalo, ako ne tudi že pričelo. Hrvatska dá 25.000 gld., držela kranjska 7000 gl. na drugo bode imel skrbeti tamošnji cestni odbor.

— Judje hočejo iz zadrege priti, pa se čedalje bolj zamotavajo, in na zadnje bode ves svet verjel, da so res krščansko dekletke zaklali. — Nekega mrliča so tam nekje izkopali, v vodo zanesli, in da bi ljudi za nos zvodili, oblekli v obleko, katero je nosila Ester Solymosi. — A njena sorodovina in vsa okolica je spoznala da to ni tista dekletka, pač pa njena obleka; sedaj je razburjenost čedalje večja in gosposka je zaprta sumljive osebe, med njimi: rabinarja in brodarje, ki so iz vode izvlekli omenjeno truplo.

Vabilo k naročevanju „SLOVENCA“.
Po pošti prejeman velja pri trikratnem izhajanju list za celo leto . . . 10 gl. — kr.
„ polleta . . . 5 „ — „
„ četrt leta . . . 2 „ 50 „
V administraciji sprejeman:
Za celo leto 8 gl. 40 kr.
„ pol leta 4 „ 20 „
„ četrt leta 2 „ 10 „
Posamezne številke — „ 7 „
Za bogoslovce, dijake in učitelje:
Za četrt leta 1 gl. 50 kr.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.
List pošljemo vsem dosedanjam naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi prosimo tiste gospode, ki naročnine še niso poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da tudi mi poravnamo račun v tiskarni.
Naročnina se pošilja najceneje po poštinih nakaznicah (Postanweisungen)
Kdor je kaj na dolgu, naj vendar v tem času poravna.

Vredništvo in opravištvo.

Štev. 9446.

Razpis službe.

Pri tukajšnji mestni straži se služba stražmeštra ali stražniškega načelnika oddaje.

Letna plača te službe znaša 500 gld. in je združena z njo pravica do provizije in do službene obleke.

Kdor hoče za to službo prositi, mora dokazati, da je popolnem zmožen slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisanji.

Na prosilce, ki so v žandarski ali policijski službi vedeni, se bode posebno oziralo.

Prošnje s priloženimi dokazili je do 15. julija t. l. pri mestnem magistratu izročiti.

Mestni magistrat v Ljubljani

due 17. junija 1882.

(3)

Župan:

Grasselli.

Med najstarejše in najboljše domače zdravila razširjene po celi Evropi, se štejejo

švedske kapljice.

Posebno se priporočajo zoper take bolezni, ki pridejo iz pokvarjenega želodca ali pa iz prehlajenja. Te kaplje imajo to moč, da naredé dober ték, odpravijo hemorojide, črvo, zlatenico, omotico, okrepčajo slabe živce, in odstranijo krč. Odpravijo se z njimi tudi debele sline, zaprti vetrovi, glavobol in slabosti v želodcu.

Salvatorjeva lekarna v Zagrebu ima star recept, po katerem se delajo te švedske kapljice, ter se razpošiljajo po celem svetu. Ena flaša velja 50 kr.

Prave švedske kapljice imajo na prodaj: Na Dunaji: **J. Weiss**, lekarna „pri zamoru, Tuchlauben 17; **J. Herbabry**, lekar, Neubau, Kaiserstrasse 90; v Zagrebu: **S. Mitlbach**, Salvatorjeva lekarna. (11)

Prostovoljna prodaja.

Mišno in kuhinsko orodje, zercala, klavir itd.

se bode zaradi naglega odpotovanja v križanskih ulicah hiš. št. 6 do 6. julija prostovoljno prodajalo.

Katsch-eva zdravilna kava

po receptu dr. Ferdinanda Katsch-a v Stuttgartu, ki jo edino pravo pripravljajo Henrik Frank-ovi sinovi v Ludvigsburgu.

Popolnoma nadomestuje dobro kavo!

Z mlekom je okusen in

redilen živež za ljudstvo; ta kava ne draži čutnic, pa je prav zdrava, redilna in lahko prebavljiva, posebno je toraj priporočati ljudem, ki imajo slab želodec. Tudi je priporočila vredna zaradi izvrstno finega kavinoga duha in male cene, in ker je brez pridevka prave kave že za kuho pripravna. (9)

Dobiva se

v vsih večjih in manjših specarijskih štacunah, mestih in po doželi.

Telegrafične denarne cene 30. julija.

Papirna renta 76 60 — Sreberska renta 77 45 — Zlata renta 94 40 — 1860letno državno posojilo 130 — Kreditne akcije 323 50 — London 120. — — Cen. kr. sokini 5 66 — 20-frankov 9 56.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.